

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Devlete ödenen verginin vatandaşa yol, su ve elektrik olarak geri döneceği söylemi yıllardır dile getirilir. Ancak yol, su ve elektriğin bedeli vatandaşın alınmaya devam ediyor. Maliye artık yeni bir slogan bulmalı...

Yol, su ve elektrik vatandaşın hakkı!

VERGİ, “yol, su ve elektrik olarak bize geri dönecektir” söylemi, ülkemizde, devlete önemli bir borç olan vergiyi ödememiz halinde bunun hizmet olarak bize geri döneceğini anlatmak için kullanılır. Vergiler, devletlerin ana gelir kaynaklarından biridir. Ülkemizde de bu durum farklı değil.

Ödediğimiz vergiler bir havuzda birikiyor, yatırım ve sosyal harcamalar olarak geri dönüyor. Diğer bir ifade ile yıllarca sloganlaşan yol, su ve elektrik olarak geri dönüyor. İşte asıl sorun burada, yani bu slogan ne kadar doğru, ne kadar gerçekçi ve adil?

Anayasamızın 73’üncü maddesine göre, “Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır...”

Burada hiçbir sorun yok, belki de Anayasamızın en iyi düzenlenmiş maddelerinden biridir. Sorun uygulamada ve tarafların beklentilerindedir. Vergiyi aslında her vatandaşın ödediğini ama asıl eksikliğin, vatandaşın ödenen verginin hesabını sorma noktasındaki sıkıntıda olduğunu görmemiz ve anlatabilmemiz gerekiyor.

Kayıt dışılığın toplumsal bir mesele olduğunu ve bu konuda zihniyet değişimi yaratmanın önemli olduğunu anlatmak gerekiyor. Toplumun büyük kısmının izlediği tiyatro, sinema ve televizyon dizilerinin de konuyu işleyerek bu işin içine girmesi gerekiyor.

Bir okurdan aldığım mailde, “Yıllarca bize, ödenecek verginin yol, su ve elektrik olarak geri döneceği söylenmiş ancak, yıllar sonra yolların paralı olacağı söylenmemiştir.” diye yazmıştı. Aslında bu yorum, çok yaygın karşılaştığımız vatandaşın haklı bir tepkisidir.

ARTIK YENİ BİR DÜNYA VE YAŞAM VAR

Artık, bozuk taşlı çamurlu yollar yok, duble otobanlar var. Çeşmelerinden suyunu içtiğimiz mahalle çeşmeleri yok, köylerdeki evlerde bile şebeke suları var. Doğal enerji ve gaz lambaları yok, modern enerji sistemleri var. Dolayısıyla, tüm bu gelişmelerin ve hizmetlerin bir maliyeti var.

Ancak, eskiden her şeyde vergi yoktu. Oysa şimdi,

soluduğumuz hava hariç tükettiğimiz her şeyde bir vergi var. KDV, ÖTV, ÖİV, MTV, EV, GV, KV... Bu harfler bize ne anlatır? Harcadığımız her şeyden, kazandığımız gelirden, yediğimiz ekmekten, içtiğimiz sudan kesilen vergileri ifade ediyor. Yıllar önce çevre temizlik vergisi konulduğunda, rahmetli Şükrü Kızılot Hoca demişti ki, “İleride hava temizlik vergisi de gelirse hiç şaşırmanın...”

Dünyadaki globalleşme ve gelişmelere paralel, modern vergi sistemlerini uygulayan ülkelerin daha az sorun yaşadığı görülüyor. Ülkemizde de birçok vergi kanununda günün koşullarına uygun değişikliklerin yapılarak, pratikte vergi bilinci seviyesinin artırılması ile vergi tahsilatı “verginin barışı” gibi aflara gerek kalmadan sağlanmalı.

ÖNCE SORUN ÇÖZÜLMELİ

Ülkemizin çok önemli problemlerinden biridir vergi. Vergi mükelleflerinin bir kısmı vergiden kaçınma veya kaçırma eğilimindedir. Bunun birçok nedeni var, ancak üç önemli görüş ise çok yaygındır. Şöyle ki...

- Ödenen vergilerin amacına uygun kullanılmadığı, kamuda israfın önüne geçilemediği,
- Vergide adaletin henüz tesis edilemediği, vergi aflarının gündemden düşmediği,
- Gelir üzerinden alınan vergiler yerine harcama üzerinden alınan vergilere ağırlık verildiği.

Ülkemizde başta yol, su ve elektrik olmak üzere birçok mal veya hizmetin vatandaşın sunulması özelleştirilmiş durumda. Hal böyle iken bu hizmetlerden halen vergi bile alınması düşündürücüdür. Kaldı ki, vatandaşın ödediği vergilerin karşılığı olarak bu hizmetlerin karşılıksız olmasını beklemekte. Modern ve kalkınmış devletlerin de yapması gereken budur.

Vergi genelde sevilen bir konu değil. Ancak, önemli gelir kaynakları olmayan ülkelerin ayakta kalması, gelişmesi ve büyümesi için olmazsa olmaz bir koşuldur. Ülkemizde, nüfusun yüksek çoğunluğu ülkesini seviyor, ancak vergi ödemeyi sevmiyorsa bu durum oldukça düşündürücüdür. Vatandaşa, toplanan vergilerin yerinde kullanılmadığı yargısı ise devam ediyor.